

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 lipca 2016 r.

Pozycja 443

POSTANOWIENIE

z dnia 6 lipca 2016 r.

Sygn. akt Ts 53/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz – przewodniczący i sprawozdawca

Andrzej Wróbel

Marek Zubik,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.H. w sprawie zgodności:

- 1) art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 32, art. 42 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 66 ust. 1a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 32 i art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji,
- 3) art. 24 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 87 ust. 1, art. 92 ust. 1 i 2, art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze, art. 31 ust. 3 i art. 95 ust. 1 Konstytucji oraz § 28 ust. 2 Zbioru zasad etyki zawodowej prokuratorów uchwalonego 19 września 2012 r.,
- 4) art. 68 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 32 i art. 31 ust. 3 Konstytucji,
- 5) art. 70 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a w związku z art. 20 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 175 ust. 1 Konstytucji,
- 6) art. 83 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2 i art. 32 Konstytucji,
- 7) art. 20 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 45 ust. 1 i art. 179 Konstytucji,
- 8) art. 73 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 2 i art. 32 Konstytucji,
- 9) art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 8 ust. 1 i ust. 2 *in principio* oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji,
- 10) art. 75 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 42 ust. 2 Konstytucji,

- 11) art. 76 ust. 1–3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 8 ust. 1 i ust. 2 *in principio*, art. 32 i art. 45 ust. 1 i ust. 2 zdanie drugie Konstytucji,
- 12) art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 32, art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji,
- 13) art. 86 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 32 i art. 42 ust. 3 Konstytucji,
- 14) art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 178 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- 15) art. 67 ust. 2 w związku z art. 62 ust. 1ee ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze, art. 64 ust. 1 i 2 i art. 2 Konstytucji,
- 16) art. 62 ust. 1l w związku z art. 62 ust. 1ee ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 32 i art. 2 Konstytucji,
- 17) art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze, ust. 2 i 3, art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 31 ust. 3 i art. 175 ust. 1 Konstytucji,
- 18) art. 83 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 32, art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji,
- 19) art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- 20) ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) z art. 2, art. 32 i art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji,
- 21) art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 1 i art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 32 i art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 3 marca 2016 r. (data nadania) J.H. (dalej: skarżący) wniósł o stwierdzenie, że art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U.2011.270.1599, ze zm.; dalej: ustawa o prokuraturze) jest niezgodny z art. 2, art. 32, art. 42 ust. 1 i 2 Konstytucji; art. 66 ust. 1a ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2, art. 32 oraz art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji; art. 24 pkt 15 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2, art. 87 ust. 1, art. 92 ust. 1 i 2, art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze, art. 31 ust. 3 i art. 95 ust. 1 Konstytucji, a także § 28 ust. 2 Zbioru zasad etyki zawodowej prokuratorów uchwalonego 19 września 2012 r.; art. 68 ust. 1 i 3

ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2, art. 32 i art. 31 ust. 3 Konstytucji; art. 70 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a w związku z art. 20 pkt 4 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 175 ust. 1 Konstytucji; art. 83 ust. 2 i 3 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2 i art. 32 Konstytucji; art. 20 pkt 4 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 179 Konstytucji; art. 73 ust. 3 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 2 i art. 32 Konstytucji; art. 70 ust. 4 ustawy o prokuraturze z art. 8 ust. 1 i ust. 2 *in principio* oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji; art. 75 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji; art. 76 ust. 1-3 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2, art. 8 ust. 1 i ust. 2 *in principio*, art. 32 i art. 45 ust. 1 i ust. 2 zdanie drugie Konstytucji; art. 77 ust. 1 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2, art. 32, art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji; art. 86 ust. 2 i 4 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2, art. 32 i art. 42 ust. 3 Konstytucji; art. 88 ust. 1 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 178 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji; art. 67 ust. 2 w związku z art. 62 ust. 1ee ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze, art. 64 ust. 1 i 2 i art. 2 Konstytucji; art. 62 ust. 1l w związku z art. 62 ust. 1ee ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 32 i art. 2 Konstytucji; art. 16 ust. 1 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 2, art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze, ust. 2 i 3, art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 31 ust. 3 i art. 175 ust. 1 Konstytucji; art. 83 ust. 4 pkt 2 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 32, art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji; art. 85 ust. 2 ustawy o prokuraturze jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji. Skarżący wniósł także o zbadanie, czy ustawa o prokuraturze w zakresie, w jakim nie zawiera „materialnoprawnych unormowań zasad wymiary kary dyscyplinarnej”, jest zgodna z art. 2, art. 32 i art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji, natomiast w zakresie, w jakim nie określa „materialnoprawnych unormowań instytucji wypadku mniejszej wagi prokuratorskiego deliktu dyscyplinarnego, obligatoryjnego lub fakultatywnego nadzwyczajnego złagodzenia lub odstąpienia od wymierzenia kary dyscyplinarnej” jest zgodna z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Ponadto skarżący wystąpił o uznanie, że art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 1 i art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.179.1843, ze zm.) są niezgodne z art. 45 ust. 1, art. 32 i art. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w Trybunale w związku z następującą sprawą. Skarżący jest prokuratorem Prokuratury Rejonowej w E. W dniu 10 maja 2011 r., wykonując czynności służbowe, zaparkował swój prywatny samochód na drodze dla rowerów, przy wjeździe do posesji. W ten sposób zablokował wjazd na nią i wyjazd z niej innym użytkownikom samochodów, a także zmusił rowerzystów do zjazdu z wyznaczonej drogi rowerowej. Fakt nieprawidłowego zaparkowania przez skarżącego pojazdu ujawnili funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej w E. Postanowieniem z czerwca 2011 r. Prokurator Okręgowy w E. za ten czyn (tj. za przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi, nieuzasadniające wszczęcia postępowania dyscyplinarnego), na podstawie art. 72 ust. 1 ustawy o prokuraturze, wymierzył skarżącemu karę porządkową w postaci upomnienia. Na to rozstrzygnięcie skarżący, na podstawie art. 72 ust. 2 ustawy o prokuraturze wniósł sprzeciw. Prokurator apelacyjny w G., nie podzieliwszy stanowiska skarżącego, przekazał sprawę rzecznikowi dyscyplinarnemu z żądaniem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego (art. 72 ust. 3 i art. 77 ust. 1 ustawy o prokuraturze). Orzeczeniem z listopada 2014 r. Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym (dalej: Sąd Dyscyplinarny, sąd pierwszej instancji) uznał skarżącego za winnego tego, że swoim zachowaniem z 10 maja 2011 r. w sposób umyślny naruszył zasady ruchu drogowego określone w art. 46 ust. 1, art. 49 ust. 1 pkt 11 i art. 49 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.2005.108.908, ze zm.), czym uchybił godności urzędu prokuratora, tj. winnego popełnienia czynu z art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze, i za to, na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 2 tej ustawy wymierzył mu karę nagany. Z kolei orzeczeniem z października 2015 r. Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny dla Prokurato-

rów przy Prokuratorze Generalnym (dalej: Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny, sąd odwoławczy, sąd drugiej instancji), rozpoznawszy odwołanie skarżącego od rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji, na podstawie art. 437 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.; dalej: kpk), uchylił zaskarżone orzeczenie i stwierdziwszy, że uchybienie godności urzędu prokuratorskiego związane z naruszeniem zasad ruchu drogowego miało znikomy stopień społecznej szkodliwości, na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 kpk w związku z art. 89 ustawy o prokuraturze, umorzył postępowanie dyscyplinarne przeciwko skarżącemu. Odpis tego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem został skarżącemu doręczony w trybie zastępczym 14 grudnia 2015 r. (nie podjął on bowiem przesyłki w okolicznościach określonych w art. 133 § 2 kpk), zaś obrońcom skarżącego jego odpisy doręczono 25 i 30 listopada 2015 r. (zob. zarządzenie Przewodniczącego Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 15 stycznia 2016 r.).

Postanowieniem z maja 2014 r. sąd pierwszej instancji zawiadomił Rzecznika Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Apelacyjnym w G. (dalej: rzecznik dyscyplinarny) o możliwości popełnienia przez skarżącego deliktu dyscyplinarnego polegającego na „przekroczeniu granic obrony we własnej sprawie”. W postanowieniu z grudnia 2015 r. rzecznik dyscyplinarny, przeprowadziwszy postępowanie wyjaśniające, stwierdził brak podstaw do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, o czym powiadomił skarżącego w piśmie z 7 stycznia 2016 r. (doręczonym skarżącemu 12 stycznia 2016 r.).

Od orzeczenia Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego z października 2015 r. skarżący oraz jego obrońcy wnieśli kasacje (pisma z 15, 17 i 18 grudnia 2015 r.). W zarządzeniu ze stycznia 2016 r. Przewodniczący Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym nakazał m.in. przyjąć złożone środki odwoławcze i przekazać je wraz z aktami postępowania dyscyplinarnego Sądowi Najwyższemu. Postanowieniem z kwietnia 2016 r. Sąd Najwyższy oddalił kasacje jako oczywiście bezzasadne, co Trybunał ustalił z urzędu.

Skarżący zakwestionował kilkanaście przepisów ustawy o prokuraturze dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratorów. Podstawowy zarzut sformułowany przez niego w skardze odnosi się do art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze. Zdaniem skarżącego przepis ten posługuje się „blankietową, niedookreśloną i skrajnie ogólnikową” przesłanką odpowiedzialności dyscyplinarnej w postaci „uchylenia godności urzędu”. W jego ocenie wprowadzenie i sposób ukształtowania tej przesłanki godzi w zasadę demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji), „prawo do równego traktowania i niedyskryminowania w stosunku do innych obywateli (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), prawo do określoności opisu zabronionego zachowania jako przejawu fundamentalnej zasady *nullum crimen sine lege* (art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji) i (...) prawo do realnej obrony (art. 42 ust. 2 Konstytucji)”. Także pozostałe zakwestionowane w skardze przepisy są – w przekonaniu skarżącego – źródłem naruszenia zasad wyrażonych w art. 2, art. 32 Konstytucji oraz praw wynikających z art. 42 ust. 1, 2 i 3 ustawy zasadniczej. Część z zaskarżonych przez niego regulacji jest, jak utrzymuje, także sprzeczna z prawem do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 i 2 zdanie drugie Konstytucji), prawem do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji), a także prawem do równej ochrony własności (art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji). Normy wyrażone w przepisach będących przedmiotem skargi są ponadto według niego niezgodne z zasadami określonymi w art. 8 ust. 1 i 2 *in principio*, art. 87 ust. 1, art. 92 ust. 1 i 2, art. 95 ust. 1, art. 175 ust. 1, art. 178 ust. 1 i art. 179 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybuna-

łu Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Zasady, na jakich dopuszczalne jest korzystanie z tego środka ochrony wolności i praw, precyzuje ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK). W świetle powyższych unormowań konstytucyjnych i ustawowych jednym z warunków merytorycznego rozpoznania skargi jest legitymowanie się przez skarżącego orzeczeniem, które, po pierwsze, zostało wydane na podstawie zakwestionowanych w skardze przepisów, a po drugie, prowadzi do niedozwolonej ingerencji w sferę konstytucyjnie chronionych jego praw podmiotowych. Chodzi więc o taki akt organu władzy publicznej (sądu lub organu administracji publicznej), który „w sposób władczy” określa sytuację prawną skarżącego w zakresie przysługujących mu wolności lub praw zagwarantowanych w Konstytucji (por. postanowienie TK z 13 października 1998 r., sprawa Ts 117/98, OTK ZU nr 3(25)/1999, poz. 43). Orzeczenie, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, winno być zatem materialnym przejawem naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego (zob. postanowienie TK z 7 października 2003 r., sprawa Ts 143/03, OTK ZU nr 1/B/2004, poz. 75).

Skarżący kwestionuje konstytucyjność art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze w brzmieniu: „Prokurator odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienia godności urzędu prokuratorskiego”, a także liczne inne przepisy ustawy o prokuraturze dotyczące postępowania dyscyplinarnego.

Naruszenie swych konstytucyjnych praw wiąże on z orzeczeniem Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego z 7 października 2015 r. i postanowieniem rzecznika dyscyplinarnego z 29 listopada 2015 r.

Trybunał zauważa, że w orzeczeniu z 7 października 2015 r. sąd drugiej instancji, uwzględniając kwantyfikatory stopnia społecznej szkodliwości, takie jak: rodzaj i charakter naruszonego dobra, sposób i okoliczności popełnienia czynu, postać zamiaru i motywację skarżącego, rozmiary wyrządzonej i grożącej szkody, wskazał, że zachowanie skarżącego, „choć naganne, nie powinno być kwalifikowane jako delikt dyscyplinarny z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości”. Z tego powodu uchylił on rozstrzygnięcie sądu dyscyplinarnego (tj. orzeczenie, w którym sąd ten uznał skarżącego za winnego tego, że swoim czynem w sposób umyślny naruszył zasady ruchu drogowego, czym uchybił godności urzędu prokuratora, i za to wymierzył mu karę nagany) i umorzył postępowanie dyscyplinarne. Z kolei w wydanym jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego postanowieniu z 29 grudnia 2015 r., rzecznik dyscyplinarny stwierdził, że nie ma podstaw do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie w sprawie skarżącego postępowania dyscyplinarnego.

Wbrew zatem temu, co utrzymuje skarżący, ani orzeczenie z października 2015 r., ani postanowienie z grudnia 2015 r. nie rozstrzygają o uchybieniu przez niego godności urzędu prokuratora, tj. popełnieniu deliktu dyscyplinarnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze.

W tym stanie rzeczy Trybunał stwierdza, że wskazane w skardze jako ostateczne rozstrzygnięcia nie prowadzą do ingerencji w konstytucyjne prawa skarżącego w określony przez niego sposób. Nie ma bowiem bezpośredniego związku pomiędzy tymi aktami a zarzucanym przez skarżącego naruszeniem jego konstytucyjnych praw. Złożona skarga nie spełnia więc podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, wydanie w jej sprawie orzeczenia jest zatem niedopuszczalne.

Okoliczność ta stanowi – zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK – podstawę odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie, Trybunał postanowił jak na wstępie.